

УЏБЕНИК ЧЕШКОГ ЈЕЗИКА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД

Валентина Симиџија-Хоц и Тереза Стаменковић, *Česky jazyk s prvky národní kultury na druhem ročníku základní školy - Чешки језик са елементима националне културе* (за други разред основне школе), Београд, Завод за уџбенике.

За организовање наставе и успешно овладавање законитостима чешког језика и правилно стицање језичке компетенције на чешком језику, осмишљен је нови уџбеник за рад у настави овог изборног предмета, који је децембра 2017. године у издању Завода за уџбенике, у Београду изашао из штампе.

Уџбеник „Česky jazyk s prvky národní kultury“ – „Чешки језик са елементима националне културе“ аутора Валентине Симиџија –Хоц и Терезе Стаменковић је књига са сликама и радним материјалом намењен ученицима другог разреда који похађају изборни предмет чешки језик са елементима националне културе.

Ово је први уџбеник за други разред основне школе у нас који пружа могућност наставнику да помогне ученицима другог разреда да што квалитетније и ефикасније, најлакше и најбрже савладају и прошире основе чешког језика.

Као визуелни и радни материјал у настави овог изборног предмета, када није предвиђено развијање вештина писања и читања, овај сликовит медиј представља богат извор појмова приказаних визуелно, чији садржај и мотиви побуђују интересовање и љубав детета према учењу чешког језика, поштовању традиције и неговању националних обичаја.

Композиција уџбеника обухвата јасно профилисане интеробласне, односно интегративне садржаје који су разврстани у четрдесет и три дидактичке јединице на 54 страна, насловљених са: *Школа, школске активности и дужности ученика, У школском дворишту, школски простор и спортски терени, У учионици, Активности на распусту, Породица и блиско окружење, Широ породица и комшије, Радне обавезе и слободно време*

чланова породице, Недеља у породици, кућни апарати, Ја и моји другови, нови другови и особе, нове дечије игре, Човек, делови тела, одржавање личне хигијене, Исхрана: дневни оброци, Исхрана: основне врсте јела, прибор за јело, Навике у исхрани у Чешкој, рецепт, Одећа и обућа: одевни предмети у односу на временске прилике, Окружење, Место и улица где станујем, Важне установе у окружењу (биоскоп, позориште и библиотека), Важне установе у окружењу (школа, музеј, пошта), Дани у недељи, Распоред часова, Бројеви до сто, Основне рачунске операције, Упознавање, ословљавање, Извињавање, Лични подаци, Тражење и давање дозволе, Исказивање способности, Основни облици комуникације, Просторни односи, Давање команди, Давање упутства, а у завршном делу сликовнице налазе се подробно приказани сликом, у виду стрипа, мотиви неких од празника који се славе у Републици Чешкој: Празници Микулаш, Празници Божић, Празници Ускрс и Празници у Републици Чешкој. Уз већину наведених тема, ученицима је омогућена активна делатност да кроз самосталан рад осликају, реше, доврше, уоче, апстрахују, допуне, повежу или сами осмисле свој ликовни израз у оквиру радног листа који садржи овај уџбеник.

Одабрани садржаји и начин њиховог илустровања, у виду сликовнице и радног листа, пружају ученицима објективна и њима разумљива сазнања из области природе и културе друштвеног понашања. Илустрације и радни материјал су веома садржајни и духовити. Њихову вишеслојност наставник треба вешто да искористи, полазећи од личне креативности и умешности презентовања. Наиме, приступачност цртежа и његови детаљи чине сваку илустрацију наративном и подстичу децу да сами осмисле садржај илустрације и самосталан рад, поготово ако им се на њих скрене пажња. У начелу, уџбенички склоп заснива се на функционалном-комуникативном и радном приступу учења чешког језика. У складу са наставним програмом за овај разред, одабран је садржај сликовнице са радним листом који несумњиво помаже да ученици науче да правилно изговарају гласове, речи и изразе и правилно интонирају реченицу, употребљавају најједноставније језичке структуре именујући ствари из непосредног окружења, говорећи о себи и другима, личним и групним активностима, постављајући и одговарајући на постављена питања, изражавајући своје потребе и уважавајући потребе других, користећи формалне и неформалне поздраве и комуникацију.

Другим речима, из приложеног садржаја видимо да ће ученици на годишњем нивоу, током седамдесет и два часа, то јест два часа недељно на чешком језику сазнати како да именују поједине појмове и воде основне језичке активности (језичку рецепцију и продукцију) о: школи, исхрани, телу и његовим деловима, одевним предметима, просторијама у кући, породици, комшијама, кућним апаратима и предметима из најближе околине, изгледу дворишта - улице, бојама, облицима, бројевима, рачунским операцијама, потом именоване дане у недељи, месеце, годишња доба, као и својим активностима и обавезама у току дана, разговараће о одликама и установама у селу, граду, празницима, обичајима, елементима основне културе, фолклору и традицији. При крају, понуђене су садржајне илустрације које приказују основне облике комуникације и споразумевања, да

развију код ученика позитивна осећања према чешком језику, односно такозвану сензитивизацију према језику који уче, уз развијање и проширивање основа комуникативне компетенције на чешком језику.

На крају уџбеника приказане су у виду стрипа информације о верским празницима, народној традицији, обичајима и култури чешке мањине и њеног идентитета, како би се код ученика развио позитиван став према особеностима сопствене националне припадности. У избору тема аутори су се руководили циљем да се ученицима презентује свет близак њиховој реалности, посматран дечијим оком.

Такође, с обзиром на узраст и ниво когнитивног, као и укупног развоја ученика у другом разреду основне школе, овај уџбеник-сликовница и радни лист, помоћу илустрација подстиче ученике да уочавају симболички представљене облике и збивања, да размишљају и изражавају се вербално и визуелно. У целини ова сликовница са радним листом, садржи маштовито осмишљене и садржајне илустрације и задатке које истичу суштинске особине онога што приказују. Притом ненаметљиво пружају ученицима увид у културу народа, чији језик уче. Исто тако, примећујемо да су у уџбенику хармонично обједињени ликовно-естетски и васпитно-образовни квалитети, што утиче на емоционални живот, развој маште и изграђивање естетских ставова код ученика овог узраста.

Све је то у овом уџбенику изложено јасно и прегледно, прилагођено узрасту којем је намењено, интересантно и занимљиво, што ће свакако допринети подстицају и развијању радозналости и жеље за учењем језика, а потом љубави и поштовања према чешком језику и неопходне свести да се матерњи језик чува и негује.

Верујем да ће овај уџбеник, намењен учењу чешког језика у другом разреду, наћи своје место у основним школама, притом мислим да ће код ученика активирати и проширити постојећа језичка знања и искуства као основе за стицање нових знања, лексички фонд речи и нових комуникацијских искустава, а да је за наставника чешког језика драгоцен водич како и на који начин да организује рад овог изборног предмета, а да се не удаљи од циља, нити пак да залута. Зато уџбеник *Česky jazyk s prvky národní kultury - Чешки језик са елементима националне културе за други разред* препоручујем свим наставницима који буду водили изборни предмет: Чешки језик са елементима националне културе, јер ће бити драгоцен материјал неопходан за прављење и остваривање програма овог изборног предмета.